

DEN NORSKE KIRKE

Oslo biskop

Kommunal- og regionaldepartementet
PB 8112Dep

0032 Oslo

Dato: 27.05.2005

Vår ref.: 05/74-2 IN

Deres ref.:

Forslag til endringer i midlertidig forskrift av 240205 nr 0165 - om adgang til å søke arbeidstillatelse fra riket for irakere som har hatt midlertidig og begrenset arbeidstillatelse

Oslo biskop takker for tilsendt høringsbrev mottatt 21.april 2005.

Bakgrunn for høringen

Det kom en gruppe på ca 2070 kurdere fra Irak som søkte asyl i Norge i perioden 1998 – 2000. Fram til år 2000 ble kurdere fra Irak gitt opphold på humanitært grunnlag. Fra februar 2000 ble praksis strammet inn. En vurdering av situasjonen i hjemlandet konkluderte med at de færreste hadde beskyttelsesbehov. Som følge av denne vurdering kom et rundskriv om å gi midlertidig oppholdstillatelse etter utlendingsforskriften §21 – ”uten rett til familieforening og bosettingstillatelse”.

I juni 2001 ble det så besluttet at ordningen med midlertidige og begrensede tillatelse skulle avvikles. Det innebar avslag på søknader om det ikke forelå sterke humanitære grunner. De fleste i denne gruppen fremmet nye søknader om arbeids- og oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. Noen av disse søknadene ble innvilget, særlig gjaldt dette søknader fra barnefamilier, men de fleste søkere fikk avslag. Til tross for negativ vedtak, ble mange gitt anledning til å arbeide i Norge etter Utlendingslovens §17 – som åpner for at asylsøkere med endelig avslag kan gis anledning til å arbeide dersom ”effektivering av vedtaket for tiden ikke kan gjennomføres”.

6. februar 2003 ble behandlingen av søknader fra irakere stilt i bero, som følge av den spente og uavklarte situasjonen i Irak. 16.januar 2004 ble sakene gjenopptatt til behandling, og 2. juli 2004 ble søknadene igjen stilt i bero. Denne gangen for å utrede en forskrift som skulle presisere innholdet av ”særlig tilknytning til riket” – Utlendingsloven § 8 - for denne gruppen.

En midlertidig forskrift ble satt i kraft mars 2005, som innebar at den tilknytning disse irakerne har opparbeidet gjennom tidligere tillatelse ikke skal tillegges vekt i vurderingen av kriteriet ”særlig tilknytning til riket.” Samtidig ble berostillingen av søknadene opphevet. Pr. i dag ligger ca300 ubehandlede søknader i UDI og ca 60 klagesaker i UNE.

Departementets framlagte høringsforslag

Departementet ønsker å åpne for at irakere som tidligere har hatt ”midlertidig arbeidstillatelse som ikke danner grunnlag for familiegjennforening og bosettings tillatelse”, kan få ordinær arbeidstillatelse i Norge. Søknadene skal kunne fremmes fra riket, og skal kunne gis både til spesialister og ufaglærte. Departementet henviser til at berostillelsen av Irak-sakene har medført en svært lang ventetid før endelig vedtak om arbeidstillatelse for en del av denne gruppen. Videre er det betalt integreringstilskudd til kommunene, mange har hatt lang botid, og forventningene fra omgivelsene - både arbeidsgivere og lokalsamfunn - har vært innstilt på at de skulle få bli i Norge. Alle som ønsker å få en arbeidstillatelse etter de nye bestemmelsene må fremme ny søknad innen 01.09.05.

Forslaget har strenge avgrensninger

Søknaden er betinget av et arbeidsforhold som er startet senest innen 01.04.05. Vilkåret er at man er i arbeid – det må være et konkret arbeidstilbud, lønn og arbeidsforhold må ikke være dårligere enn gjeldende tariff, samt et heltidsarbeid for én arbeidsgiver. Det stilles vilkår om at man kan fremlegge dokumentasjon for betalt skatt fra og med 01.04.05. Det kan vises fleksibilitet i tilfeller der søker tidligere har hatt et seriøst og langvarig arbeidsforhold, og der et nytt arbeidsforhold er oppstartet etter fristen. Videre stilles det krav om at søker ikke har begått kriminelle handlinger, samt at vedkommende har gjort tilfredsstillende rede for sin identitet.

Fortsatt skal det være en begrenset rett til gjennforening med familiemedlemmer som ikke oppholder seg i Norge eller som kom til Norge etter 1.april 2005. Departementet fremsetter to alternativer, som de ber høringsinstansene å uttale seg om:

- 1) at det gis tillatelse til familiegjennforening etter 1 år med arbeidstillatelse for dem som befinner seg utenfor Norge, eller er kommet hit etter 01.04.05.
- 2) at slik tillatelse gis først etter at det er gitt bosettingstillatelse, det vil si etter tre år med midlertidig tillatelse, for de som befinner seg utenfor Norge, eller er kommet hit etter 01.04.05.

Oslo biskops vurdering

Oslo biskop ser positivt på at departementet vurderer å bryte noen av sine innvandringsregulerende prinsipper og begrensninger satt omkring arbeids- og oppholdstillatelser i Norge når det gjelder denne gruppen av irakere som har vært her så lenge, fra ca.5 –7 år. Etter biskopens mening går departementet ikke langt nok. Vi henviser til det departementet selv uttaler:

”mange har hatt lang botid, og forventningene fra omgivelsene - både arbeidsgivere og lokalsamfunn - har vært innstilt på at de skulle få bli i Norge”. Det pussige i begrunnelsen er at det henvises til hensyn til arbeidsgivere og lokalmiljøet, at asylsøkerne selv har vært innstilt på å få bli i Norge er ikke nevnt i denne sammenhengen.

Kurdere fra Irak har lenge levd i en utsatt posisjon, at noen ikke har orket mer, men flyktet, kan det være gode grunner for. I tillegg har mange år med venting i Norge vært en påkjenning – ikke minst med alle disse ”av og på - å få lov til å være her” ordningene. Det er ingen fred i Irak. Det forteller nyhetene oss hver dag. At det til tider kan være roligere i nord - områdene, innebærer likevel ikke forutsigbar og langsiktig trygghet og stabilitet – og fred. En ting er saksbehandling - papirarbeidet, en annen ting er hvordan menneskene det dreier seg faktisk har hatt det i disse årene; – venting på

arbeids- og på oppholdstillatelse, venting på å få familiegjeningforening, venting på å få falle til ro og få trygge rammer omkring sin tilværelse. Det bør forventes en større grad av empati i utøvelsen av skjønn i behandlingen av denne type saker.

Oslo biskop er derfor svært uenig med departementet når de stiller opp kriteriene og betingelsene som vil dele denne gruppen i to – en gruppe som skal få del i det godet som denne midlertidige forskriften innebærer, nemlig å få mulighet til varig opphold. Den andre gruppen som for tiden ikke er i arbeid, eller umiddelbart kan skaffe seg det, må derimot ut av landet.

Videre vil vi kritisert at kriteriene befestes i økonomiske termer. Generelt sett er det vanskeligere for utlendinger å skaffe seg den type arbeid det her er snakk om, og ikke minst vanskelig er det for asylsøkere med midlertidig opphold. Det finnes også nordmenn som er arbeidsløse, og som strever med å få denne type faste arbeidsforhold. Departementet må forholde seg mer til arbeidsløshet som en del av virkeligheten for stadig større grupper av mennesker. Vi vil advare mot disse tendensene som kommer til uttrykk i dette høringsbrevet, og som kan gi grobunn for en type sorteringssamfunn. Denne forskriften går et stort skritt i denne retning. Om dette får gjennomslag i forhold til marginaliserte grupper som flyktninger og innvandrere, kan det lett spre vider seg til andre grupper.

Departementet bør derfor gå til det skritt å gi den resterende del av denne gruppen irakere arbeids- og oppholdstillatelse i Norge av humanitære grunner, ettersom departementet også er av den oppfatning at denne gruppen har vært her lenge. Videre vil Oslo biskop be om at departementet gir en umiddelbar rett til familiegjeningforening. Denne gruppen har, under særlige omstendigheter, også ventet urimelig lenge på å få oppfylt en elementære menneskerettighet - å få leve sammen som familie.

Oslo biskop vil til slutt sitere fra NOU2004:20 Ny utlendingslov:

”Det er et selvfølgelig utgangspunkt at Norge fullt ut skal ivareta sine internasjonale forpliktelser når det gjelder å gi beskyttelse. Utover dette mener utvalget at det også i en del andre tilfeller av humanitær karakter er nødvendig å kunne gi opphold. Alle land det er naturlig å sammenligne seg med, synes å holde en slik mulighet åpen. Videre tilsier humanitære grunnverdier i vårt samfunn at familieinnvandring må tillates i vid utstrekning, enten det nå er for å gjeningforenes med sin familie eller for å danne en ny familie over landegrensene”

Med vennlig hilsen

Ole Chr. M. Kvarme
biskop

Inger Nesvåg
rådgiver
Direkte innvalg: 23301164

Kopi:
Biskopene
Kirkerådet